

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

PARTICIPATORY MANAGEMENT OF SMALL SIZED SCHOOLS IN HAT KHAM SCHOOL
GROUP UNDER PRACHUAP KHIRIKHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ช่อทิพย์ หอมชื่น และ สมคิด สกุนสถาปัตย์

Chortip Homchuen and Somkid Sakunsatapat

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

Email: Chorthiphormchuen@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการประเมินของครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 85 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ประกอบด้วยครูของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการไว้วางใจกัน ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน และด้านการกำหนดเป้าหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, กลุ่มโรงเรียนหาดขาม, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study participatory management of small sized schools in Hat Kham School Group under Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2;

and (2) to compare teachers' evaluations on participatory management of small sized schools in Hat Kham School Group under Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2; classified by education levels and work experiences.

Research methodology was a survey research. The population included 85 teachers of small sized schools in Hat Kham School Group under Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2. The sample was obtained via simple random sampling technique, comprised of 70 teachers of small sized schools in Hat Kham School Group under Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2. The instrument used for the data collection was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and t-test.

The results of the research were found that: (1) participatory management of small sized schools in Hat Kham School Group under Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2 were at high level in overall and each aspect; and (2) teachers with different education levels had no different evaluations on participatory management of small sized schools in Hat Kham School Group under Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2 in overall and each aspect; except trust, commitment and goal setting were different at statistical significance of the .05 level and teachers with different work experiences had no different evaluations on participatory management of small sized schools in Hat Kham School Group under Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2 in overall and each aspect.

Keywords: Participatory Management, Hat Kham School Group, Prachuap Khirikhan Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือการมีส่วนร่วมในการบริหารนับว่าเป็นวิทยาการสมัยใหม่ในการบริหารจัดการอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในองค์กรแล้ว สมาชิกหรือบุคคลในองค์กรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ องค์กรก้าวหน้าไปด้วยดี การบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ถูกนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน โดยมุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การให้บุคคลได้มีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ถ้าหากการปฏิบัติงานนั้นมีความไม่เข้าใจกันหรือเกิดความรู้สึกที่ว่า ตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และไม่ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรแล้ว การบริหารงานขององค์กรก็จะบรรลุผลสำเร็จได้โดยยาก (ธร สุนทรายุทธ. 2551 : 539) ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อพัฒนา นักเรียนทุกคน อันเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งเน้นนักเรียน เป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2552) โดยมีโรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาที่จะต้องดำเนินการด้านการศึกษาให้กับนักเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนเป็น ผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินการด้วยการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการของโรงเรียน ร่วมกับองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องพยายามที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่อง

ของการจัดการศึกษาหลาย ๆ ประการ เช่น หลักสูตร ครูผู้สอน นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่าง ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยให้เกิดผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด ดังนั้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียน ที่ได้รับความสนใจในการ

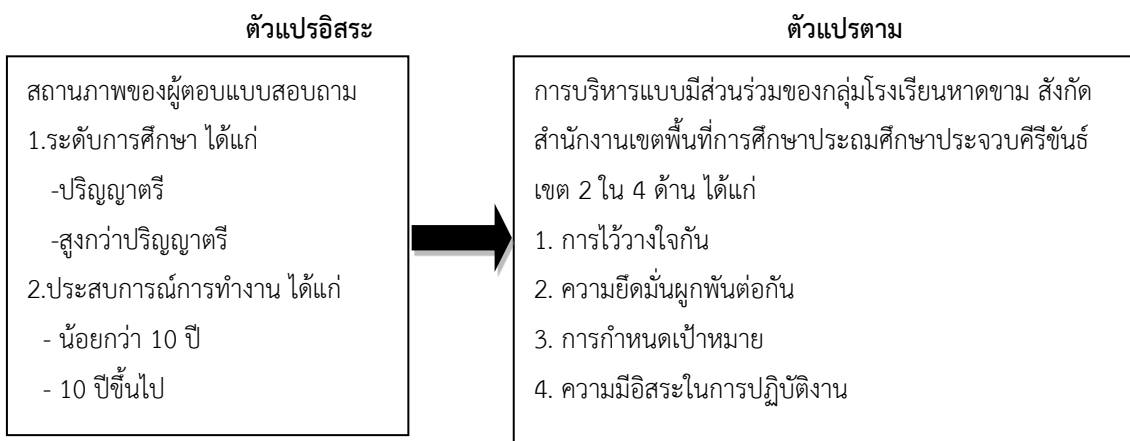
บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อนำไปใช้ในสถานศึกษาจึงมีประโยชน์ดังนี้ 1) เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่ และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของโรงเรียน 2) เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 3) สร้างและสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ ๆ ในทุกระดับ 4) เพิ่มปริมาณและคุณภาพการติดต่อสื่อสาร 5) สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ทำให้เกิดการคิดริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น 6) การที่ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ จึงเกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณโดยประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด 7) เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา 8) ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิในการบริหารจัดการศึกษา 9) การบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 10) ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและทำโครงการใหม่ ๆ

จากเหตุผลดังกล่าว การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นอาจมีรูปแบบการบริหารสำคัญหลายประการ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม ถือเป็นรูปแบบสำคัญประการหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในวงการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะถือเป็นแนวทางการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กร เพื่อให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับความรับผิดชอบและความร่วมมือในการพัฒนา ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปสู่จุดหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร: ประชากรในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 85 คน

กลุ่มตัวอย่าง: กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 70 คนและใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นขั้นของการสุ่ม แล้วทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งประเมินด้านการไว้วางใจกัน ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกันด้านการกำหนดเป้าหมาย และด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ขั้นตอนการออกแบบและสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. ขั้นการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และปรับปรุงแก้ไขโดยนำผลวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ มาเปรียบเทียบ เพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษา
3. ขั้นตอนการทดลองใช้โดยนำเครื่องมือหรือแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในกลุ่มโรงเรียนบ้านวังภัง
4. ขั้นการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสม ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และ
5. ขั้นตอนการปรับปรุงการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยประเมินความพึงพอใจก่อนและหลังการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการไว้วางใจกัน 2) ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน 3) ด้านการกำหนดเป้าหมาย และ 4) ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สถานที่ทำการทดลอง ได้แก่ ครูของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม 7 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
2. การเตรียมการทดลอง ได้แก่ (1) ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้ระบบภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 (2) เตรียมระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาที่พัฒนาแล้วใส่ไว้ใน Google Form ส่งข้อมูลถึงสถานศึกษาและทดสอบการใช้งาน และ (3) เตรียมสถานที่ คอมพิวเตอร์ และกำหนดเวลาที่ทำการทดลองการใช้งาน
3. การดำเนินการทดลอง โดยนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้เพื่อประเมินหาคุณภาพ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย สามารถนำข้อมูลที่ได้ในแต่ละขั้นตอนไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 และตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	33	47.1
หญิง	37	52.9
รวม	70	100.00
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	15	21.4
31 – 40 ปี	24	34.3
41 – 50 ปี	20	28.6
51 ปีขึ้นไป	11	15.7
รวม	70	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	51	72.9
สูงกว่าปริญญาตรี	19	27.1
รวม	70	100.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	29	41.4
10 ปี ขึ้นไป	41	58.6
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และน้อยที่สุด คือ เพศชาย มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41–50 ปี รองลงมาคือมีอายุไม่เกิน 30 ปี และน้อยที่สุด คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี สำหรับประสบการณ์การทำงาน พบว่าครูที่ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 และ 10 ปีขึ้นไป

2) ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการประเมินของครูที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1	ด้านการไว้ใจกัน	4.10	0.75	มาก
2	ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน	4.18	0.81	มาก
3	ด้านการกำหนดเป้าหมาย	4.45	0.69	มาก
4	ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	4.42	0.63	มาก
รวม		4.29	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการไว้ใจ

ข้อที่	ด้านการไว้ใจกัน	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น	4.20	0.67	มาก
2	การไว้ใจใจให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จ	3.99	0.63	มาก
3	การยอมรับความรู้ความสามารถของกันและกัน	4.46	0.67	มาก
4	การปฏิบัติหน้าที่ตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล	3.64	0.96	มาก
5	การมอบหมายให้ตัดสินใจวางแผนปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่	4.24	0.79	มาก
6	การให้อำนาจตัดสินใจในขอบข่ายของงานที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบ	3.96	0.75	มาก
7	การให้เกียรติซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน	4.43	0.79	มาก
8	การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน	3.89	0.73	มาก
รวม		4.10	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการไว้ใจกัน (Trust) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน

ข้อที่	ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.44	0.71	มาก
2	การสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ	4.19	0.98	มาก
3	การสร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย	4.17	0.76	มาก
4	การสร้างทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา	4.01	0.91	มาก
5	การร่วมกันสร้างผลงานความสำเร็จในสถานศึกษา	4.11	0.89	มาก
6	การให้ความช่วยเหลือกันอย่างเป็นกันเอง	4.41	0.65	มาก
7	การปรับปรุงเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	3.94	0.78	มาก
รวม		4.18	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการกำหนดเป้าหมาย

ข้อที่	ด้านการกำหนดเป้าหมาย	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	การวิเคราะห์ปัญหาตามสภาพบริบทของสถานศึกษาร่วมกัน	4.50	0.78	มาก
2	การประชุมปรึกษาหารือหรือสร้างความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ร่วมกัน	4.59	0.67	มากที่สุด
3	การร่วมกันระดมความคิดกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน	4.66	0.59	มากที่สุด
4	การมีส่วนร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.36	0.87	มาก
5	การมีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของการทำงานร่วมกัน	4.71	0.64	มากที่สุด
6	การเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน	4.11	0.67	มาก
7	การมีส่วนร่วมประเมินผลทางเลือกของการตัดสินใจให้เกิดผลที่ดีต่อสถานศึกษา	4.67	0.53	มากที่สุด
8	การร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	3.99	0.77	มาก
รวม		4.45	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการกำหนดเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของการทำงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมประเมินผลทางเลือกของการตัดสินใจให้เกิดผลที่ดีต่อสถานศึกษา การร่วมกันระดมความคิดกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน การประชุมปรึกษาหารือหรือสร้างความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

ข้อที่	ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	การให้ผู้ปฏิบัติงานแสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์งานอยู่เสมอ	4.97	0.17	มากที่สุด
2	การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	4.74	0.50	มากที่สุด
3	การใช้วิจารณ์ของตนในการตัดสินใจปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	4.00	0.70	มาก
4	การให้อำนาจตัดสินใจในการทำงานอย่างอิสระ	4.01	1.12	มาก
5	การสนับสนุนให้มีอิสระต่อการใช้ดุลยพินิจด้วยตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	4.51	0.68	มากที่สุด
6	การสร้างความเป็นอิสระในการทำงานเป็นทีม	4.50	0.61	มาก
7	การมีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานด้วยตนเอง	4.19	0.62	มาก
รวม		4.42	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานทั้งโดยรวมและรายด้านตามสมมติฐานที่ 1 - 2 ดังนี้

- ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา				t	Sig
		ปริญญาตรี (n = 51)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 19)			
		(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)		
1	ด้านการไว้ใจกัน	4.11	0.43	3.94	0.20	2.21*	0.03
2	ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน	4.25	0.44	4.00	0.32	2.30*	0.03
3	ด้านการกำหนดเป้าหมาย	4.53	0.35	4.24	0.40	3.00*	0.00
4	ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	4.44	0.33	4.35	0.32	1.02	0.31
รวม		4.33	0.39	4.13	0.31	2.13	0.09

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการไว้ใจกัน และด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ คือ ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

- ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ข้อที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประสบการณ์การทำงาน				t	Sig
		น้อยกว่า 10 ปี (n = 29)		10 ปี ขึ้นไป (n = 41)			
		(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)		
1	การไว้วางใจกัน	4.02	0.44	4.09	0.35	0.82	0.41
2	ความยึดมั่นผูกพันต่อกัน	4.23	0.42	4.15	0.42	0.72	0.48
3	การกำหนดเป้าหมาย	4.52	0.36	4.40	0.39	1.37	0.18
4	ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	4.42	0.29	4.41	0.35	0.11	0.91
	รวม	4.30	0.38	4.26	0.38	0.76	0.50

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษากาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการไว้วางใจกัน (Trust) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการไว้วางใจกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ปาริชาติ แก้วสารและคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก ผลการวิจัยพบว่า ด้านการไว้วางใจกัน อยู่ในระดับมาก

2) ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน (Commitment) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน อยู่ในระดับมาก

3) การกำหนดเป้าหมาย (Goals) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการกำหนดเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ แจ่มจรัส และชัยอนันต์ มั่นคง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก 4) ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรเพชร อูสารมย์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานแบบมี ส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่ม โรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน อภิปรายผลได้ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่ม โรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการไว้วางใจกัน และด้าน ความยึดมั่นผูกพันต่อกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครินทร์ แก่น จันทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งใน ภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2) ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่ม โรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของวิศรุต เพ็ชรสีม่วง และเพ็ญภา สุขเสริม (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการนำผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการไว้วางใจกัน อยู่ในระดับมาก

2) จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน อยู่ในระดับมาก

3) จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 ด้านการกำหนดเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก

4) จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนหาดขาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาค้นคว้าและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในโอกาสต่อไปดังนี้

- 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ
- 2) ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ เพื่อที่จะใช้เป็นองค์ประกอบให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
- 3) ควรนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาไปทำการวิจัย ในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **แผนการปฏิรูปประเทศ. (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- คมสัน แข็งแอ. (2562). **แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 5(3): 181-195.
- จิราภรณ์ เพชรทัต. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชฎาภรณ์ สนิมคล้า. **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/posts/229204>
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). **แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป**. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินตา ศิริวรรณ. (2560). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. วารสารมหาจุฬาลงกรณ์ราชบัณฑิต, 4(1), 176-187.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- ประสาร พรหมณา. **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://trang.nfe.go.th/alltis16/UserFiles/Pdf/wijaiman.pdf>
- ปารีชาติ แก้วสาร และคณะ (2564). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรีเขต 1 และเขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กันตบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ไพลิน ทิพย์กรรม. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ภริกาญจน์ ไคนุ่นนา. **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.Thaisouthtoday.com/index.php?> มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่9-12. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552.
- รัชณี ภูสุวรรณ์. (2557). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา:กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย. (2557). **ทักษะทางวิทยาศาสตร์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลำเพย เย็นมนัส. **ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในยุคปฏิรูปการศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2563. เข้าถึงได้จาก http://phrakhaoschool.com/news-detail_7962_57832
- วิบูลร นิลพิบูลย์. (2563). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิศรุต เพ็ชรสีม่วง และเพ็ญภา สุขเสริม (2564). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2**. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ศรเพชร อูสารัมย์ (2563). **ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โคภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมยศ นาวิการ. (2545), **“การบริหารแบบมีส่วนร่วม”** กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ บรรณกิจ 1991 จำกัด.
- อมรภาค ปิ่นกำลัง. (2562). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.